

SLOVENSKI NAROD

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: LJUBLJANA, PUČINJEVA ULICA 8 — TELEFON: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26 — Izbirna vrata dan opoldne — Mesečna naročnina 11.— R.
EKSKLJUCNO ZASTOPSTVO za oglaševanje v Kraljevini Italiji in inozemstvu ima
UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A. MILANO
Redni pri poštno odloženem avtorizaciji:
Ljubljana št. 10-381
CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità italiana ed estera: UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A. MILANO.

L'azione contro il convoglio nemico

proseguita con successo — Due piroscafi probabilmente affondati, un terzo gravemente danneggiato

Il Quartiere Generale delle Forze Armate comunica in data di 20 maggio il seguente bollettino nr. 1090:

Nostri velivoli hanno proseguito con successo l'azione contro il convoglio navigante lungo le coste algerine: Due piroscafi di medio tonnellaggio colpiti da siluri sono da considerarsi affondati mentre un terzo da 10.000 tonnellate risulta gravemente danneggiato.

I porti di Sfax, Orano e Djidjelli sono stati efficacemente attaccati da bombardieri dell'Asse.

Alcune vittime e lievi danni venivano causati a Trapani e nella regione del Campidano (Cagliari) da formazioni avversarie che, decisamente impegnate in combattimento dalla caccia italo-germanica subivano complessivamente la perdita di 13 apparecchi.

Un quadrimotore era inoltre distrutto dalle batterie contraeree nel cielo della Sicilia.

Napad na sovražni konvoj

se je z uspehom nadaljeval — Dva parnika sta bila verjetno potopljena, tretji hudo poškodovan

Glavni stan italijanskih Oboroženih sil je objavil 20. maja naslednje 1090. vojno poročilo:

Naša letala so z uspehom nadaljevala napade proti konvoju, ki pluje vzdolž alžirske obale. Dva parnika srednje tonže sta bila zadeta od torpedov in ju je treba smatrati za potopljena, dočim je tretji z 10.000 tonami hudo poškodovan.

Luke v Sfaxu, Oranu in Djidjellu so bile učinkovito napadene od osnih bombnikov.

Nekoliko žrtev in lahke škodo so povzročili v Trapaniju in v okoliših Campidana (Cagliari) sovražni letalski oddelki, ki so se zapletli v resen boj z italijansko-nemškimi lovci ter izgubili pri tem 13 letal.

En štirimotorni so razen tega pokončale protiletalske baterije v zraku nad Sicilijo.

Visoke sovražnikove izgube v Afriki

Rim, 20. maja. s. Seznanj izgub, ki so bile zadane sovražniku na bojiščih Severne Afrike (Libija, Egipt, Tunis) in na Sredozemlju od 10. junija 1940 do 13. maja 1943-XXXI:

68.900 ujetnikov;
unčeni ali zajeti tankov in oklopnih avtomobilov 5833;

Angleži bi radi naknadno našli opravičilo za napade na bolniške ladje

Morali pa so ugotoviti, da se italijanske Oborožene sile strogo drže mednarodnih konvencij

Neko pristanišče. 20. maja. s. (Počelo posebnega dopisa agencije Stefani). — Dne 10. maja so Angleži prvič od izbruhov vojne ustavili neko italijansko bolniško ladjo, da bi jo preiskali. Prvič se je Anglija poslužila mednarodne ženevske konvencije, katero je že tolikokrat po načrtu in premišljeno kršila. Sprčo barbarskih metod po katerih so Angleži doslej delali, je skoraj bedasto misliti, da se boče Anglija povrni k zakonitosti, katero je tolikokrat kršila. Omenimo naj bolniške ladje, ki so že na dnu morja, tiste, ki so bile zadete in so po napadih s težavo došle pristanišče s svojim junskeim tovorom, s povratniki, ki so se vračali težko ranjeni in katerih življenje se je končalo na bolniških ladjah, ki so jih Angleži obstreljevali s strojnimi. Ni mogoče misliti na pozkus rehabilitacije s strani Angležev in tudi ne na njih kasno kesanje ali povratek k spoštovanju človeških načel.

Pregled bolniške ladje »Virgilio«, ki se je iz Tunisa vračala proti obalam D-movine, odkriva zaradi vestne in podrobne metode, s katero je bil opravljen, pravi nam angleških oficirjev. Ladja je bila med zadnjimi, ki so zapustile Tunis. Na afriški zemlji je bilo po dolgih mesecih junaške borbe premagan h z vojnim potencialom sovrážnika na tisoče italijanskih vojakov in oficirjev, ki so porabili zadnje zaloge streliva in živila in bili ujeti. Ali ni morda bolniška ladja rešila kar največje možno število preostalih? Če je bila misel angleškega poveljstva. Če bi se to lahko dokazalo, bi zadoščalo za opravičenje vseh prejšnjih napadov iz letal in s podmornicami na bolniške ladje. Opravičilo, albi, legitimacijo za nečloveško in obsojanja vredno barbarstvo, to je iskalo angleško poveljstvo. Toda naši bojevniki, ki so živalo vzdržali sunek premočnih sovražnih sil, so moško sprejeli svojo usodo, ko odpor ni bil več mogoč in niso niti misli na to, da bi se rešili z zvižajo pred ujetništvom. Mišljenje angleškega poveljstva kakor tudi skrbna preiskava ladje »Virgilio« sta nadaljnji napad na italijansko korektnost in dokaz nesramnih vojnih metod sovražnika. Takole se je zgodil obisk na bolniški ladji:

Dne 10. maja ob 9.30. ko se je ladja vračala iz Tunisa s popolnim tovorom ranjenec, so bile opažene v bližini otoka Zambra tri angleške vojne edince tipa »Yer-vis«, ki so plule z vso brzino proti »Virgilio«. Poveljnik flote je bil v razdalji ene milje z mednarodnim kodeksom ukazal italijanski ladji naj se ustavi. Ob 9.40 je sporočil: »Sledite mi k preiskavi v zalivu Tunisa«. Topništvo edince je bilo že naprejeno proti bolniški ladji. Kmalu nato je bilo oddano drugo povelje: »Vozite s 13 miljami smer 243«. Ko je bolniška ladja izvršila ukaz, sta se dve od angleških edinc oddaljili.

Ob 12.20 je angleška ladja ukazala bolniški ladji naj ustavi stroje. Angleži so se približali na 70 metrov in spustili v morje motorni čoln, v katerem so bili oficirji, ki so ladjo preiskali. Kmalu nato so stopili na krov neki ladijski podporočnik, nekaj poročnik-zdravnik, nekaj mornar, nekaj angleški novinar v oficirski uniformi, ki mu je seveda pripadala naloga obvestiti svet o škandalu italijanske bolniške ladje, ki se ne drži predpisov in nalog, opravičiti zaradi tega vse prejšnje napade. Na krov so prišli še štirje mornarji s podoficirjem, oboroženi s strojno pištolo in s strojno puško, en mornariški radio-telegrafist, ki je takoj namestil radiotelefonsko postajo.

Ko so stopili na krov, je ladijski podporočnik postavil na poveljniški most raz radiotelegrafista še tri oborožene mornarje. Poročnik-zdravnik je vprašal po številu postelj in takoj je prišel preiskavo ob spremstvu direktorja bol

Zaključne tekme mladinskih sportnih iger

Ljubljana, 18. maja. Stadion na Vodovodni cesti okrašen z vencem in zastavami, je videl člane v izrednem navdušenju zbrano zdravno ljubljansko mladino. Obširno pobočje je bilo polno gojencev in učiteljev posameznih šol, ki so se med najboljšimi ocenjenimi udeleževali odločilnih zaključnih tekem. Izločene tekme za to zadnjo prireditev so bile v prvih dveh tednih maja meseca.

Vseh skupaj je bilo 120 tekmovalcev obeh spolov, ki so se borili za naslov šampiona mladinskih iger za tekoče šolsko leto.

Močno je bila zasedena tudi tribuna za stopnicov oblasti. Sprejemali jih je poveljnik Cassani z načelnikom tajništva Zveznega poveljstva, dočim so ob vstopu stadiona nekateri hierarhi GILLa urejali pritok predstavnikov in jim določali določene prestore.

Visoki komisar prisostvuje tekmam

Prireditve te prisostvoval Eksc. Visoki komisar, navzgor pa so bili tudi general poveljnik divizije »Planinskih lovcev« kot zastopnik Eksc. Gambare, Zvezni tajnik Orlandini, podtajnik Capurso, zastopnik škofa, general poveljnik topništva Armad-

nega zbora, kvestor in vicekvestor, župan in šolski komisar, mnogi častniki in načelniki krajevnih zavodov. Udeleženci zaključnih tekem so z nekoliko oddelki »Balkane« s puskami in bobniči, zbrani na prostoru pred tekmovališčem, izkazovali čast prihajajočim oblastem.

Potek tekem

Tekme so se začele z lepim obredom dviganja zastave. Kakor so se zaključevale posamezne tekme, so člani dotičnega razsodišča prve tri zmagovalce predstavili oblastem. Zmagovalci so se napotili na častni oder, postavljali v višini zastave, in so pozdravljali po rimsko. Vsak tekmovalac je nosil srajco in barvna svoje šole. Istočasno je bila med bobnanjem na koncu vožnjašča dvignjena zastava šole, ki jo je zastopal najbolje ocenjeni bорец.

Tekme so potekle v točnem redosledu, natančno po določenem programu. Zmagovalci, katerih imena so od časa do časa po italijanski in slovensko naznanili zvočniki, so bili deležni živahne pohvale. Prireditve, ki je bila zbudila mnogo zanimanja zlasti med množico mladine, se je zaključila z obredom snemanja zastave. V kratkem bomo objavili rezultate zaključnih tekem mladinskih sportnih iger za leto XXI.

Ducejeve nagrade za rojstva dvojčkov

Visoki komisar je iz Ducejevega sklada podelil zakoncem Jakša Jakobu in Mariji iz Vranovcih št. 6, občina Gradac, in zakoncem Miklavici Antonu in Mariji iz Sp. Zadobore št. 20, občina Polje, o priliki rojstva dvojčkov nagradi po 600 lir.

Razdeljevanje kondenziranega mleka

Pokrajinski prehranjevalni zavod sporoča, da bodo od 22. maja t. l. dalje pristojne mlekarne razdeljevale upravičenem v starosti od 60—65 let kondenzirano mleko za mesec maj.

Preskrba z drvmi

Čeprav so bile letošnje nakaznice za kurivo izdane že meseca aprila, je odjem drv v mestnih skladiščih tako minimen, da je morala mestna občina ustaviti dovoz drv in so bili transporti določeni za druga mesta. Za kritje določenih kvot je potrebno, da se prevzame in razdeli vsak dan povprečno 20 vagonov drv, kar pa je bil vsled slabega odjema dovoz za nedoločeno dobo ustavljen, preti opasnost, da se v jesenskih mesecih ne bodo mogla zakasnelim strankam dobaviti drva in vnovič celotne nakaznice. V interesu redne preskrbe domačinstva že sedaj preskrbijo celotne nakaznice množice drv, kar sicer mestni preskrbovalni urad ne more jamčiti, da bo v jesenskih mesecih mogel dobaviti vsem potrebnikom potrebne količine drv. Zato je nujno priporočljivo, da vsakdo izkoristi sedanje suho vreme in vketi celotno količino drv, ki mu po nakaznici pripada.

Zaplemba imovine upornika Gabriela Škerla

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino glede na svoji naredbi z dne 6. novembra 1942-XXI št. 201 in z dne 7. januarja 1943-XXI št. 2 o zaplembi imovine upornikov, glede na predlog Zavoda za upravljanje, likvidacijo in dodeljevanje imovine, zaplenjene upornikom v Ljubljanski pokrajini, upoštevajoč, da je bil Škerl Gabrijel živ. Ivana, bivajoč v Ljubljani, Idrijska cesta št. 20, s sodo Vojaškega vojnega sodišča Višjega poveljstva obojehoronske sil »Slovenia-Dalmazia«, odd. v Ljubljani, z dne 13. maja 1943-XXI obsojen zaradi udeležbe pri prevratni združbi na 19 let ječe in na stranske kazni, z vsemi zakoni posledicami, upoštevajoč, da je po preiskavi, opravljeni po členu 6, naredbe z dne 6. novembra 1942-XXI št. 201, šteti Škerla Gabrijela za upornika po členu 2, št. 3, črki d) te naredbe in da je torej njegova imovina zaplenjena, odloča:

Zaplenjena se vsa premoženja in nepremična imovina, brez izjeme, lastnina upornika Škerla Gabrijela živ. Ivana in Cerkevnik Genovefe, roj. 4. marca 1914 v Triestu biva v Ljubljani, Idrijska cesta št. 20, v prid Zavoda za upravljanje, likvidacijo in dodeljevanje imovine, zaplenjene upornikom v Ljubljanski pokrajini. Pozivajo se po členu 7. in v izogib kazenskih odredov po členu 8. naredbe z dne 6. novembra 1942-XXI št. 201 vsi morebitni imetniki premoženja po katerem koli naslovu in dolžniki Škerla Gabrijela, naj prijavijo v 30 dneh od dne objave te odločbe Zavodu za upravljanje, likvidacijo in dodeljevanje imovine, zaplenjene upornikom v Ljubljanski pokrajini, upoštevajoč, da je bil Matelič Alojz, pok. Petra, bivajoč v Ljubljani, s sodo Vojaškega vojnega sodišča Višjega poveljstva obojehoronske sil »Slovenia-Dalmazia«, odd. v Ljubljani, z dne 13. maja 1943-XXI obsojen zaradi udeležbe pri prevratni združbi na 8 let ječe in na stranske kazni, z vsemi zakoni posledicami, upoštevajoč, da je po preiskavi, opravljeni po členu 6, naredbe z dne 6. novembra 1942-XXI št. 201, šteti Matelič Alojza za upornika po členu 2, št. 3, črki d) te naredbe in da je torej njegova imovina zaplenjena, odloča:

Zaplenjena se vsa premoženja in nepremična imovina, brez izjeme, lastnina upornika Matelič Alojza pok. Petra in pok. Ane Brandl, roj. v Blatu (Grosuplje) dne 26. junija 1893, biva v Ljubljani, Miklošičeva cesta 18, v prid Zavoda za upravljanje, likvidacijo in dodeljevanje imov

Svetnik, grešnik in bedak

Pojav Don Juana je pritegoval v vseh časih zanimanje književnikov, skladateljev in mislecev

Problem Fausta je že od nekdaj zanimal književnike in mislece, odkar ga je v vsej veličini literarne obdelave tako s'jajno oblikoval nemški Goethe. S Faustom se bodo pečali tudi predstavitelji pokolenj za nami. Isto bi mogli trditvi o problemu Don Juana, ki priteguje danes prav tako pozornost književnikov in širokih ljudskih plasti kakor pred sto in sto leti.

O tem nas prepričuje opera italijanskega skladatelja Franka Alfana »Don Juan de Manara«. Novo opero so prvič izvajali v Nemčiji. Dživila je lep uspeh. Važno pa je, da je vs'nila problemu Dona Juana neke nove značilne poteze. Libreto je namreč napisal Hektor Moschino, ki je obdal osrednjega junaka ljubezni z nekim tajinstvenim čarom. Nebo je poslal Dona Juana v novi podobi na zemljo, da se pokaže za svoje prejšnje grehe. Globoka vera nekake dekleta v bčžanski tudez neskaljene ljubezni je osvobodila Dona Juana, ki se je za vse življenje zavezal z ljubljeno dekletom. To je povsem drugo gledanje, nova obdelava Don Juanovega lika. Omenjena opera je dala povod za podrobnejšo razčlenitev in proučevanje Don Juanove podobe v vseh dosedanjih književnih odtiskih. Če si jih podrobno ogledamo, bomo videli, da vstaja pred nami Don Juan kot zapeljivec in zvodnik lepih žena, kot neke vrste nadčlovek, potem kot bedak, in v zadnjem času tudi kot veliki grešnik, ki se pa prečisti v kusu, da prične novo življenje. Svetnik, grešnik in bedak v eni ter isti osebi.

Nagon ustvarja povode za neštete življenjske konflikte. Ta nagon je nemalokrat tako močan, da ga ne morejo zaustavljati nobena etična čustva, nobena se tako močna volja. Temne sile dobivajo premoč in pehajo človeka v tragiko. Vsa ta spoznanja so napotila znanega španskega književnika Gabriela Teilzeza, da se je lotil Don Juanovega lika. Okoli leta 1620. je izšlo njegovo pesniško delo »Saviljski zamehovalec«. Po španskem izročilu je glavni junak tega dela Don Juan Tenorio. Med literarnimi zgodovinarji so pa tudi takšni, ki zatirajo, da je napisal omenjeno delo Pedro Calderon. Odtlej je postal Don Juan osrednji junak v številnih delih književnikov in tudi skladateljev. Naj dodamo, da je v Televiznem prikazu Don Juan brezvesten zavajalec, ki si prizadeva odpejati Kemturjevo hčerko, pa mu oče to prepreči. Toda Don Juan očeta prebode. In ko je pozneje Don Juan porgoljivo pozval Kemturjevo klop na svatbo, se je zgodilo, da se brezvestnemu Don Juanu prišli za gost v svoji kameniti podobi. Zapeljivca Don Juana doleti nazadnje zaslužena kazen: pride v peklo, kjer se mora pokoriti za svoje grehe.

Nove poteze dobiva Don Juan v igratih igralskih družin, ki uprizorjajo predstave s priljubljenim motivom Don Juana v ospredju. Temu Don Juanu so po svoji iznajdljivosti in fantaziji obesili še druge lastnosti. Nemalokrat postane Don Juan krmilna, smešna figura. Neko takšno italijansko komedijo je iztaknil okoli leta 1665. slavni Molière, ki je podoba Don Juana zelo zanimala. Napisal je komedijo v petih dejanjih ter presadil ta lik v svojo dobo. Uporabil ga je za to, da je s svojim neugnanim, brezvestnim in polteno nepotolaženim Don Juanom silovito osmislil klaverno moralno življenje francoskega plemstva.

Tudi v Nemčiji opažamo, kako se posamezne gledališke družine zanimajo za pojav Don Juana. Številne predstave nam ga prikazujejo v najrazličnejših variantah. Tako je uprizorila odrska družina Ivana Veitena okoli leta 1690. Tergaujevo igrlo pod naslovom »Don Juan« ali Don Pedrova mrtvaška svatba. Nedvomno se opažajo v tem odskrem delu vplivi Molièrovega vzora. Vemo pa tudi, da so uprizorili leta 1736. v Benetkah Goldonijevo dramo, ki je vzbudila med Benetčani toliko zanimanja, da so jo morali nešteto krat uprizoriti. Zanimivo je, da ob sklepu drame zapeljivca Don Juana ubije strela.

Toda tajinstven pojav Don Juana je napeljal tudi številne skladatelje, da so se pričeli zanj zanimati. Prva Don Juanova opera, ki jo je napisala Le Tellere, je bila uprizorjena leta 1713. v Parizu. Tudi italijanski skladatelji so se lotili Don Juana. Angelo Mengotti je uglasbil najstarejšo italijansko opero, v kateri se prikazuje njegova podoba. Ta opera je doživela svoj odskočni krist leta 1734. v Brnu. Pa tudi za balletno priredbo je bil Don Juanov lik zelo hvaljen. Tako je priredil Gluck leta 1760. 61. balet, ki podaja Don Juanovo zgodbo. Ta balet so izvajali najprej v Parizu. Sledili so nemški skladatelji. Tako je zaslovel skladatelj Knecht, ki je izdal leta 1772. svojo opero Don Juan. Glasbeni kritiki in strokovnjaki so mnenja, da je med prvimi, glasbeno najbolj vrednimi in kvalitetnimi operami ona, ki jo je napisal Gozanigo. Ta

opera se je ob večkratni Mozartovi umetni pod omenjenim naslovom najdelj vzdržala na opernih deskah. Mozartova glasbena obdelava Don Juanovega problema je zasenčila vse dotlejane poskuse te vrste. Libreto k Mozartovi operi je napisal Bertati, ki se je pri tem izdatno poslužil sijajno prikazanih Molièrovih oseb. Odveč bi bilo, če bi hoteli natančneje spregovoriti o nenavadnih glasbenih lepota, ki jih zasledimo v Mozartovem Don Juanu. Naj pomenimo, da je bil najznamenitejši interpret Mozartovega Don Juana italijanski baritonist Francesco d'Andrade. Njegova igra je skozi desetletja navduševala vse ljubitelje opere. Njegova interpretacija je našla svoj odmev tudi v slikarstvu, saj je slavni slikar Slevgt ovekovečil tega pevca v svoji sliki umetnini.

Mozartova glasbena pobuda je spet ustvarila povod za to, da je v književnosti na novo oživel lik Don Juana. Tako je »edil Mozartu Krist'an Grabbe, ki je Mozartovo zelo spretno uporabljal za svojo umetnino »Don Juan in Faust«. O svojem Don Juanu pravi sledeče: »Don Juan je značaj, kakršnega ni po Shakespeareju in Cervantesu nikdo tako krepko popisal. Vse variante značaja so združene v njem od stasa genija in domišljije pa do šaljivosti, srčnosti, neugnanne sile, dobrohotnosti. Toda vse te vrline ga ne motijo, da ne bi z vso silo težil po slasteh in užitkih človeškega življenja. V drugem dejanju je ljubezenski prizor, poln žarkosti in prividne resničnosti. Vzporejali bi ga lahko s prvim ljubavnikom najpomembnejše ljubezenske tragedije. In vendar je to golo klamerstvo. Končno morata čitatelj in gledalec odkrito priznati: »Vendar pa moramo nazadnje Don Juana vzljubiti.« Ta Don Juan, ki ga je umetniško izoblik